

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska,
Rolnictwa i Zagospodarowania
Przestrzennego**

Warszawa, dnia 29 grudnia 2010 r.

**Pan
Edmund Zieliński
Wójt Gminy Gostynin**

KSR-4101-06-04/2010
P/10/113

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli - Departament Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego, przeprowadziła w Urzędzie Gminy Gostynin, zwanym dalej „Urzędem”, kontrolę w zakresie zarządzania środowiskiem w Gminie Gostynin, w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 19 listopada 2010 r.

W związku z ww. kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wójtowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania Urzędu w zakresie zarządzania środowiskiem w Gminie Gostynin.

W odniesieniu do planowania i programowania działań stanowiących podstawę zarządzania środowiskiem stwierdzono, że:

- *Strategia rozwoju Gminy Gostynin*. przyjęta uchwałą Rady Gminy z dnia 25 lutego 2000 r., wskazywała cele w zakresie ochrony przyrody i środowiska oraz zasady ich osiągania.
- Obowiązujące w kontrolowanym okresie *Program ochrony środowiska dla Gminy Gostynin na lata 2005-2011 oraz Plan gospodarki odpadami dla Gminy Gostynin na lata 2005-2011*, przyjęte zostały uchwałą Rady Gminy z dnia 29 listopada 2005 r. Dokumenty te określały cele do osiągnięcia w wyznaczonej perspektywie czasowej i harmonogram działań do 2008 r.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 z późn. zm.

- *Program usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów zlokalizowanych w Gminie Gostynin w latach 2008-2032*, został przyjęty przez Radę Gminy Gostynin uchwałą z dnia 21 lipca 2008 r.

Z ustaleń kontroli wynika jednak, że:

- *Program ochrony środowiska* nie określał mierników umożliwiających okresową ocenę realizacji założonych programem celów.
- Do dnia zakończenia kontroli nie dokonano aktualizacji *Programu ochrony środowiska*, co było niezgodne z zapisem zawartym w ww. dokumencie, a wyjaśniano trwającymi pracami nad aktualizacją *Planu gospodarki odpadami*. W ocenie NIK były to działania nierzetelne i skutkowały tym, że od 2009 r. brak było harmonogramu realizacji *Programu*.
- Dla wypełnienia obowiązku wynikającego z art. 14 ust. 14 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach*² dokonano aktualizacji *Planu gospodarki odpadami*, przyjmując Uchwałą Rady Gminy z dnia 5 listopada 2010 r. *Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Gostynin na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016*. Zastrzeżenia NIK budzi jednak fakt, że aktualizacja omawianego planu dokonana została z blisko 2-letnim opóźnieniem w stosunku do okresu w jakim dokument ten miał obowiązywać. W ocenie NIK było to działanie nierzetelne, uniemożliwiające terminowe wdrożenie zadań przewidywanych *Planem*.

Ponadto obowiązujące obecnie w Gminie Gostynin *Plan gospodarki odpadami* i *Program ochrony środowiska* posiadają inną perspektywę czasową, co narusza przepis art. 14 ust. 6 ustawy *o odpadach*, w myśl którego, plan gospodarki odpadami stanowi część odpowiedniego programu ochrony środowiska i jest tworzony w trybie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie środowiska.

- Obowiązujące w kontrolowanym okresie *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gostynin*, przyjęte uchwałą Rady Gminy z dnia 9 lipca 2003 r. oraz analizowane w toku kontroli miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uwzględniały wymagania dotyczące ochrony środowiska.

W zakresie monitorowania realizacji zadań przyjętych dokumentami strategicznymi stwierdzono, że:

- Pomimo obowiązku określonego w art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska*³, nie opracowywano, co 2 lata, raportów z realizacji *Programu ochrony środowiska*.
- Nie opracowywano, zgodnie z przepisem art. 14 ust. 12 b ustawy *o odpadach* sprawozdań z realizacji *Planu gospodarki odpadami*, obejmujących okres dwóch lat kalendarzowych, według stanu na dzień 31 grudnia roku kończącego ten okres, zwany dalej „okresem

² Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 z późn. zm.

³ Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.

sprawozdawczym” i w związku z tym nie przedkładano ich, zgodnie z art. 14 ust. 13 pkt 1 ww. ustawy, radzie gminy w terminie do dnia 31 marca po upływie okresu sprawozdawczego. Informacja z realizacji *Planu gospodarki odpadami dla Gminy Gostynin na lata 2005-2011* przedstawiona była Radzie Gminy Gostynin w dniu 14 września 2009 r.

Analiza podejmowanych w kontrolowanym okresie działań w dziedzinie środowiska wykazała, że:

- Dla poprawy jakości wód, dokonano m.in. modernizacji przydomowych oczyszczalni ścieków i rozbudowywano sieć wodociągową oraz kanalizacyjną. Jednak na 31 zadań przewidzianych w *Programie ochrony środowiska* na lata 2005-2011, w ramach celu operacyjnego - osiągnięcie lepszej jakości wód w zakresie badanych parametrów, zrealizowano w pełnym zakresie 5, w węższym zakresie 7, a w przypadku 18 zadań nie przystąpiono do ich realizacji, wyjaśniając to brakiem środków finansowych.
- W celu osiągnięcia lepszej jakości powietrza, zrealizowano 7 spośród 11 przewidywanych w *Programie ochrony środowiska* zadań, w tym np.: dokonano modernizacji systemów grzewczych w budynkach gminnych, propagowano wykorzystanie alternatywnych do węgla źródeł energii i informowano o szkodliwości spalania odpadów w piecach przydomowych.
- W ramach realizacji zadania pn. ochrony przyrody, krajobrazu i rozwoju turystyki, prowadzono prace pielęgnacyjne pomników przyrody, dokonano nasadzeń drzew, wykonano 13 km ścieżek rowerowych i przeprowadzono szkolenia dla właścicieli gospodarstw agroturystycznych. Odstąpiono m.in. od zakładanego w *Programie ochrony środowiska* utworzenia muzeum kultury w powiązaniu z parkiem florystycznym w Zespole Szkół Podstawowej i Gimnazjum w Lucieniu oraz podejmowania działań w celu uznania cennych okazów drzew za pomniki przyrody.
- Utworzono system selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, zużytego sprzętu elektrycznego, baterii i przeterminowanych leków, podejmowano też działania w celu usuwania wyrobów zawierających azbest.
- Nie wszyscy mieszkańcy gminy objęci zostali możliwością odbioru odpadów komunalnych. Na terenie Gminy Gostynin jedynie 70% nieruchomości jest wyposażonych w pojemniki na odpady, gdyż jak wyjaśniono, w toku kontroli, firmy odbierające odpady odmawiają podpisywania umów z właścicielami, do których dojazd jest utrudniony. NIK nie może przyjąć takich wyjaśnień, gdyż zgodnie z art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*⁴, gmina jest obowiązana zorganizować odbieranie odpadów komunalnych oraz opróżnianie zbiorników bezodpływowych w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów.

⁴ Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 z późn. zm.

- Prowadzone w Urzędzie, zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 1 i 3 ustawy o *utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, ewidencje: zbiorników bezodpływowych, przydomowych oczyszczalni ścieków i umów zawartych na odbieranie odpadów nie mogły w pełni służyć określonym ww. przepisami celom, takim jak kontrola częstotliwości opróżniania zbiorników czy kontrola wykonywania przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy, gdyż ewidencja umów zawartych z właścicielami nieruchomości na odbiór odpadów nie obejmowała umów na odbiór nieczystości płynnych.
- W okresie od stycznia 2008 r. do dnia 4 października 2010 r. wydano 359 decyzji na usunięcie drzew osobom fizycznym i zarządom dróg. Badania dokumentacji dotyczącej wydania 10 losowo wybranych decyzji nie wykazały nieprawidłowości.
- Do dnia 30 marca, każdego roku, przedkładano Marszałkowi Województwa informacje o rodzaju, ilości i miejscu występowania substancji stwarzających zagrożenie dla środowiska. Prowadzona inwentaryzacja wykazała występowanie w 2009 r. ponad 533 tys. m² azbestu w gospodarstwach indywidualnych.
- W kontrolowanym okresie wydano łącznie 36 decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w tym 11 po przeprowadzeniu procedury oceny oddziaływania na środowisko i sporządzeniu raportu.

Równocześnie, z ustaleń kontroli wynika, że pomimo zasady określonej w art. 6 ust. 4 ustawy o *utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, na terenie Gminy Gostynin nie wprowadzono niższej stawki opłaty, jeżeli odpady komunalne są zbierane i odbierane w sposób selektywny.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podjęcie prac nad aktualizacją *Programu ochrony środowiska*.
2. Terminowe opracowywanie raportów i sprawozdań z realizacji *Programu ochrony środowiska* oraz *Planu gospodarki odpadami dla Gminy Gostynin*.
3. Doprowadzenie do objęcia wszystkich mieszkańców gminy systemem odbioru odpadów komunalnych.
4. Podjęcie działań w celu wprowadzenia niższej stawki opłaty, jeżeli odpady komunalne są zbierane i odbierane w sposób selektywny.
5. Ujmowanie w prowadzonej ewidencji umów, zawartych na odbiór nieczystości płynnych.

Najwyższa Izba Kontroli – Departament Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Wójta o przekazanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Wójtowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Departamentu Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.